

Posudek diplomové práce

Diplomantka: Tereza Čížková

Název práce:

Ochrana státu v československém trestním právu se zaměřením na Zákon na ochranu republiky č. 50/1923 Sb. z. a n. v komparaci se zákonem č. 231/1948 Sb., na ochranu lidově demokratické republiky

Konzultantka: JUDr. Mgr. Vendulka Valentová, Ph.D.

Diplomová práce studentky závěrečného ročníku magisterského studia Fakulty právnické ZČU v Plzni Terezy Čížkové se zařadila mezi skupinu diplomových prací na Katedře právních dějin, které se věnují období tzv. první republiky, tzn. let 1918 – 1938.

Diplomantka se ve své práci věnuje jedné z nejvýznamnějších trestněprávních norem, která byla vydaná v ČSR ve dvacátých letech a tím byl zákon na ochranu republiky č. 50 Sb.z.a n. z roku 1923.

Na úvod je nutno poznamenat, že se autorka zhostila svého úkolu výborně a byla schopna provést podrobný rozbor tohoto dokumentu, zhodnotit složitý proces jeho schvalování, příčinami vzniku zákona, jeho další vývoj a osud a zejména analyzovat ustanovení týkající se ochrany státu dle zákona na ochranu republiky z roku 1923 v komparaci se zákonem 231/1948 Sb.

Diplomová práce je kromě úvodu a závěru rozdělena do čtyř kapitol.

Kapitola první je zaměřena na léta 1848 až 1918, kdy čtenáře uvádí do pojmu ochrany státu v tomto období, zejména podrobně zkoumá ustanovení, která se týkala ochrany státu dle trestního zákoníku z roku 1852.

V kapitole druhé své práce autorka popisuje vznik Československé republiky jako důležitý moment vývoje první ČSR, s přihlédnutím k vývoji Rakouska-Uherska v dané oblasti. Dále charakterizuje první republiku, počátky zákonodárství a především trestní oblast ochrany státu. Zde také autorka přibližuje události, které vedly k tomu, proč byla tato zákonná norma přijata. Tímto hlavním momentem byl atentát na tehdejšího ministra financí JUDr. Aloise Rašína v r. 1923. Tato kapitola se věnuje přípravě a procesu schvalování, autorka zde velice

podrobně rozebírá průběh hlasování o přijetí zákona, popisuje bouřlivé debaty a diskuse, které v rámci procesu schvalování probíhaly. Samotný legislativní proces formování zákona nebyl jednoduchý, vládní koalice byla kvůli projednávanému zákonu napadána opozicí, kterou tvořily německé, slovenské, maďarské nacionální strany a strana komunistická. I přes výpady opozice odehrávající se v plénu poslanecké sněmovny Národního shromáždění a v tisku byl zákon přijat. Musím zkonstatovat, že se autor opravdu pečlivě zabýval výzkumem tohoto procesu.

Autorka provádí v této kapitole rozbor zákona samotného. Provádí podrobnější rozbor nejdůležitějších a nejvíce používaných ustanovení. Shrnuje zákon jako celek a dochází i ke svým závěrům a úvahám. Tento zákon zaplňoval mezeru v právním řádu, který zatím postrádal ustanovení o ochraně čsl. státu a jeho ústavních činitelů. Byl projednán v únoru a v březnu 1923 po atentátu na Aloise Rašína a přijat 19.3. 1923. Zákonem se mladá republika bránila proti extremismu zprava i zleva. Zavedl nové, dosud neznámé skutkové podstaty trestných činů (útok na veřejného činitele, pobuřování, rušení veřejného pořádku apod.). Platil s omezeními i po roce 1945 a nahrazen byl neslavně proslulým zákonem č. 231/1948 Sb., o čemž diplomantka také v závěru své práce informuje a tím předchází kapitole třetí, která pojednává právě o zákonu č. 231/1948 Sb., na ochranu lidově demokratické republiky. Závěr kapitoly druhé je zaměřen na soudní judikaturu, která se vztahuje k tomuto zákonu. Autorka zde využívá dostupných zdrojů k prezentaci zákona, jak byl aplikován v praxi. Tato kapitola potvrdila velký zájem autorky o zkoumanou problematiku.

Jak bylo uvedeno výše, v kapitole třetí stejným způsobem jako v kapitole předchozí je proveden rozbor zákona na ochranu lidově demokratické republiky, vysvětleny historické souvislosti jeho přijetí. Opět je tato kapitola zakončena uvedením příslušné judikatury, která její výzkum značně obohatila.

Komparace obou zákonů je obsahem kapitoly čtvrté, kde se objevují autorčiny názory, závěry.

Svoji výzkumnou činnost diplomantka shrnula v závěru své práce.

Po formální stránce je nutno konstatovat, že autorka dodržela normu předepsanou pro psaní diplomových prací, čerpala z dostupných pramenů a literatury, uvedla poznámky pod čarou, práce je psaná přehlednou formou. Práce obsahuje i přílohy a anglické resumé. Zde je nutno ocenit autorčinu samostatnou výzkumnou činnost, která se týká archívních pramenů.

S ohledem na shora uvedené skutečnosti doporučuji diplomovou práci Terezy Čížkové k obhajobě.

Otázky k obhajobě:

Trestní právo v období první ČSR

V Plzni 21.4.2019

JUDr. Mgr. Vendulka Valentová, Ph.D.